

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai küldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:
NOSZKO ISTVÁN

Rákoskeresztúri lelkész.
FŐTITKÁRSÁG.

SCHOLTZ ÖDÖN

ágfalvi esperes-lelkész.

DUSZIK LAJOS

szatmári lelkész.

JAHN JAKAB BLATNICZKY PÁL

kiskéri lelkész. ólakonai lelkész.

GÖMÖRY JÁNOS

egyházi főgymn. igazgató.

Megjelenik hetenként egy ízben.

A lap ára:

Egész évre 14 K

Félévre 7 K

Egyes szám ára 40 f

Hirdetések és pályázatok ára:

Egyes oldal 40 K

Állandó hirdetéseknek, vezető színeknek

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **Pünkösdi bizonyágtétel.** Jahn Jakab. — **Adalékok a lengyelországi reformáció és a prof. egyház történetéből.** Dzurányi Dezső. — **Irodalom. Belélet.** — **Pályázatok és hirdetések.**

Pünkösdi bizonyágtétel.

A pünkösdi Szent-Lélek a félnék tanítványokat lelkes apostolokká bátor hitvallókká avatta. Az igazság lelke, mely szívünkben hajlékot vett, bizonyágot tett általuk Krisztusról s megszégyenítette a pogány tudósok és zsidó irástudók bölcsességét és a Krisztus előtti térdhajlásra készítette a büszke római főurakat és igénytelen rabszolgákat egyaránt. „Nem lehet, hogy a melyeket, láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk“ és „nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát“, ily lelkes szózatra készítette őket a pünkösdi Szent-Lélek. De nemcsak szóval, hanem tettel és áldozatokkal is tettek az apostolok bizonyágot Krisztusról; szervezték és a Lélek fegyverével megvédték a keresztyén gyülekezeteket, építették az Ur egyházát.

A pünkösdi Lélek erejében tanúbizonyágot tenni, ez ma is feladata a Krisztus egyházának és minden hívének és első sorban azoknak, akik az Ige hirdetése és a szentségek kiszolgáltatása által az apostolok nyomdokába lépnek. Tegyük hát e válságos, komoly időben is bizonyágot Krisztusról! Hirdessük az ő Igéjét tisztán és igazán, hirdessük azt félelem, kishitűség és szolgálalkúság nélkül, amint a lélek adta nekünk tudnunk! Szivveljünk meg az Irás szavait:

„drága áron vétettek meg, ne legyetek ismét embereknek szolgálói.“

Ne panaszkodjunk és ne sopánkodjunk veszteségeink felett, de a Szentlélek erősítő és vigasztaló segítségével mellettszervezzük, építsük, fejlesszük védjük egyházunkat ma is. Híveink minden tekintetben igénybe vannak véve a világháború folytán; a haza oltáron áldoznak vagyont, vért és életet. Valóban az isteni Lélek menyei támogatására és bizonyágtételére van szükségünk, hogy népünk figyelmét az egyház feladataira is irányítsuk s egyházi alkotásaink, bel- és külmisziói intézményeink és különösen reformációi alapunk iránt érdeklődést keltsünk, áldozatkészséget teremtsünk s hogy így a jubilaris évben okunk legyen örvendeni és Istennek hálát adni.

Pünkösdi bizonyágtételünk érvénye azonban nemcsak a haza határáig terjed, hanem azon túl a keresztyén nemzetek és népek érintkezésére is vonatkozik. Bármily őszinte legyen hazafias lelkesezésünk s bármily nagyok a nemzeti géniusz erejében hozott áldozataink, ki ne fájlalná, hogy a pünkösdi Lélek népeket, fajokat, nemzeteket, kulturákat egyesítő hatását nélkülözzük, s hogy a világháború az ellenséges országok keresztyén, sőt protestáns híveit is két táborba osz-

totta, melyek *nemcsak különféle nyelveken, de különféle lélekkel is* becsmérlik és átkozzák egymást. Tegyük hát a mai ünnepen bizonyrágot Krisztusról, de ne a háboru lelkének tüzes nyelvein, hanem a pünkösdi Lélektől ihletett ajakkal, mely Istennek nagyságos dolgait van hivatva hirdetni. És ha vérző szívvél látjuk a nyugati keresztyénségnek, mint szeretetközösségnek válságát, ne nyugodjunk bele ölbe tett kezekkel ennek csődjébe is! A keresztyén testvériség évszázadokon át épített fényes, impozáns temploma romokban hever; fel kell azt újból építenünk hatalmas méretekkkel, magas, büszke égbe nyúló toronnyal, mely mint a Szent-Lélek symboluma hangosan tegyen bizonyrágot Krisztusról.

Ne adjuk hát fel a reményt, hogy a széthuzás, a gyűlölködés és átkozódás szelleme, mely világi, földi és testi bölcsesség, csak átmeneti jelenség s hogy az Ur maga fogja onnét felülről küldeni az ő Lelkének Fidékitő, egysegésítő, építő, tömörítő, isteni bölcsességét, melynek birtokában Párthabeliek, Médiabeliek és Elamiták, zsidók és szamaritanusok, jövevények és Prozelitusok, Krétabeliek és Arábiabeliek *más nyelveken ugyan, de egyazonos Lélekkel tesznek majd bizonyrágot Krisztusról és dicsoítik majd a mennyei Atyát és építik a Krisztus országát, az emberiség, a testvériség, a békesség országát* és lesznek majd a Krisztus tanúi Jeruzsálemben és egész Judeában, Samáriában és e földnek mind végső határáig.

A háboru démoni lelkének szívet facsaró rombolása, az üszkös romok, a cultura roncsai, a békesség rongyokra szakadt köteléke, a beteg és nyomorék harcosok nyoszolyái, az árvák feldult tűzhelye, a viruló hősök millióinak sirhalmi felett kulcsoljuk össze kezeinket és könyörögjünk a szeretetközösség, a solidaritás, az istenfiuság pünkösdi Lelkének eljöveteleért, diadaláért:

Jövel Szent-Lélek Ur Isten!

Jahn Jakob.

Adalékok a lengyelországi reformáció és a prot. egyház történetéből.

II.

(Folytatás.)

Lengyelország legkiválóbb reformátora a lengyel nemes családból származó Láski János (Johannes a Lasko), ki Zwinglit és rotterdami Erasmust személyesen megismerve lett az egyházi reform hívévé. 1529-ben harminc éves korában Veszprémbe került, püspöknek. 1536-ban hazájába visszatérve Kujawban a r. k. püspöki széket foglalja el, melyből 1540-ben a svajci szárnyhoz csatlakozik. Innen 1543-ban a németországi Frieslandba kerül, hol mint superintendens szervezi a református egyházat. Cramer érsek meghívására 1548-ban átmegy Angliába, hol tevékeny részt vesz a reformáció küzdelmeiben. A szigorú kálvini szellemben kidolgozott istentiszteleti rend, melyet Cramer az angol parlament elé terjesztett, Láski irányítása mellett lett kidolgozva. Itteni tartózkodását egyszer néhány hónapra megszakítva 1553-ig marad Londonban mert a külföldi reformátusok superintendense, mikor a kath. Mária a külföldi protestánsokat kiutasította. Hazájába visszakerülve hívei rendkívül meleg fogadtatásban részesítették. Ő lett a kislengyelországi reformátusok fejévé. Tudományos készsége, erkölcsi jelleme, lankadatlan tevékenysége, igazságossága és előkelő összeköttetései révén sikerült a reformációt a lengyel nemesek és főurak között is elterjesztenie. Zsigmond Ágost király megígérte neki, hogy a livlandi svéd háboru befejezése után meg fog ismerkedni a reformáció tanaival. Életének fő célját az összes protestánsok egyesítését ő sem tudta keresztül vinni. — Résztvett a szentírás fordításának munkájában mely lengyel nyelven 1563-ban jelent meg. (Az új testamentum átdolgozva 1898-ban lett kiadva, míg az ó-szövetség a régi maradt.) Meghalt 1560-ban 61 éves korában.

Lengyelország területi beosztását tekintve a XV–XVII. században 3 részt kell megkülönböztetnünk összesen 36 wojewodztwo-val (vármegyeféle), mely utóbbiak élén a wojewoda állt

Az első rész: Nagy Lengyelország 13 wojewodztwo-t számlálva Posen vidékétől északra a Visztula torkolatáig, keletre Varsón tul, délre a krakói wojewodztwo felett fekvő sandomiri wojewodztwoig terjedt. A második rész: Kislengyelország 11 wojewodztwoval magába foglalta Krakó vidékétől keletre a mai Galiciát és Wolhyniát a Dnieper folyóig, ezen kívül a mai kielcei, radomi, lublini, cholmi guberniumokat telje-

sen, a pietrokovit nagyobb, a kalisit és lomzart kisebb részben, déli határa a magyar, délkeleti a török birodalom volt. A harmadik rész: a litván fejedelemség 12 wojewodztwoval. Ennek déli Brest-Litovsktól a Dnieperig húzott egyenes vonal, keleti határa a Dnieper, nyugati a Bug közép folyásától a Njemenig húzott vonal, északi a rigai öböl és a svéd birodalom. A Visztula és a Njemen torkolata között független német fejedelemségek voltak.

A lengyelországi protestáns egyház virágzásának határkövéül az 1541-iki évet kell tekintenünk. Ezt a következő statisztikai adatok bizonyítják.

Nagylengyelország területén 1591-ben a lengyel református és cseh-morva gyülekezetek száma 80, az evangélikusoké 32, az unitáriusoké 4. Ezzel szemben egy zárjeles mondatban 110 német ev. gyülekezetéről tesz említést gróf Krasinski, ki a protestantismus történetét egyoldalú lengyel szempontból tárgyalja. Az 1655-ben bekövetkezett svéd háborúig fenmaradt 21 református és 7 ev. lengyel gyülekezet. Az 1768-iki szabad vallásgyakorlatot biztosító törvény megjelenésekor már csak 8 ref. és 1 ev. lengyel gyülekezetet találunk.

Kislengyelországban 1591 körül 250 ref.; 1650-ben 69, 1768-ban pedig 13 lengyel gyülekezet áll fenn. Evangélikust egyet sem említ a történetíró. Itt az unitárius egyházközségek száma 1591-ben 20, 1638-ban 40, minek oka abban rejlik, hogy ezen gyülekezetek csak a XVI. század végén vagy a XVII-ih elején keletkeztek. Kevés az unitárius egyházközség Krakó vidékén és ettől keletre a magyar határ felett; sűrűbben fordulnak elő a Bug felső folyásának balpartján, míg legtöbb a jobbparton fekvő Wolhyniára esik.

A litván fejedelemség területén volt 1591-ben 200 ref. gyülekezet, míg a csekély számu ev. és unit. egyházközségekről nincsen pontos adatunk. 1650-ben ref. 140, ev. 9, unit. 4; 1768-ban ref. gyülekezet 38, ev. 7, unit. —

Volt tehát Lengyelország területén kerek számban lengyel prot. és unit. egyházközség

1591-ben —	570
1650-ben —	240
1768-ban —	60

Hogyha az 1591-ben fenálló egyházközségek számát 600-ra egészítjük ki úgy még mindig 3600 r. k. gyülekezet állt velük szemben, mely arányból arra kell következtetnünk, hogy a lengyel nemesség egy heted részének is protestánsnak kellett lennie.

(Folytatjuk.)

IRODALOM.

Háborus idők imádságos könyve hadbavonult katonák és azok családjai számára, írta Sántha Károly: Debreczen, Hegedüs és Sándor kiadása; ára 1 k. 20 f.

Még egy imakönyv a béke küszöbén. Szerzője koszorus költőnk: Sántha Károly. E név egy ajánló sor, a legjobb ajánló sor. Az „Órangyal”, a „Buzgóság könyvé”-nek szerzője, az imádkozás mestere most a debreczeni Hegedüs és Sándor cég kérésére küzdő katonáink és otthon aggódo hozzátartozóik számára írt egy imádságos könyvet. Sántha Károly e kis könyvecskeinek megírásával még egy levelet illesztett bele áldott munkásságának babér koszorujába. Bensőség, közvetlenség jellemzi e kis könyvecske imádságait, szívből fakadtak azok, szívhez szólnak. Mindenik imádság egy-egy kedves versbe esendül ki, a mely mintegy visszhangja az imádságban lsten elé tárt fohászoknak. Van benne egy sorozat reggeli és estvéli imádság köznapra és vasárnapra. A könyv 2. része a hadbavonultak imádságait tartalmazza: győzelemért esengő, kivívott diadalért hálálkodó, vigasztalásért esdő könyörgések, a betegségnek, szenvedésnek kórágán mondandó fohászok. A szerző lélekben odaszegődik a küzdő harcok mellé és elkíséri azt a hadbavonulás napjától keresztül a tábori élet ezer veszélyén, megpróbáltatásán a diadalmas békéig, a boldog viszontlátásig, az isteni lge világosságával megszentelve minden örömet, enyhítve, oszlatva fájdalmát. De van ebben a részben egy-két lap, a mely aligha nem felvágatlanul fog maradni: azok a lapok, a hol a hadvezérekért, ápoló nővérekért, orvosokért, tábori lelkészekért, mondandó imádságok állanak. Szerencsésebb beosztás lett volna ezeket az imádságokat az otthon maradtak imádság sorozatába felvenni. Mindenki természetesen fogja találni, ha az otthon maradtak ajkára adunk imádságot odaadó, lelkiismeretes orvosokért, hűséges ápolótestvérekért, hogy azok legyenek a szegény sebesültek testvér helyett testvére; de illetheti-e gáncs a fedezékben őrt álló honvédet, ha a maga gondja-baja mellett megfélemedezik a hadvezérekért könyörögni? Különben úgy vélekedünk, hogy itt a kiadó cég kívánságával állunk szemben, a mely elől a jeles szerzőnek nem lehetett kitérnie.

Különösen szépek a könyv harmadik szakaszában foglalt imádságok: szülők, testvérek, árván maradt gyermekek fohászai, elesett fogóságba jutott kedvesükért, atyjukért. A „menyaszony imája eltűnt vőlegényeért” c. verses fohász-

ról" csak a legnagyobb díszet hangján lehet szólani. Érezzük, hogy itt nem képzelt esettel állunk szemben, hanem a szomorú, hideg valóság csalta ki ez érzéstartalékokat a költő lantjából.

A könyv utolsó szakasza egy kis ének-gyűjtemény: ünnepi, reggeli, estéli és temetési ének, majd egy-néhány mély érzésű verses fohász a hazáért, és ezek mellett függelékül a himnusz és a szózat.

A kultuszminiszter egy régebben kiadott rendeletében a nagy háború emlékeinek gyűjtését rendelte el. Evangélikus egyházunk e gyűjteményben több imakönyvvel, háborús prédikációval szerepel, de aligha lesz e háborús emlékek közt olyan, amely oly büszkén a magunkénak fogunk vallani, mint Sántha Károlynak e kedves imádságos könyvét. A könyv tetszetős kiállítása a kiadó cég jó ízlését dicséri. A midőn a könyvecskét lelkészársaim szíves figyelmébe ajánlom, kívánom, hogy az Ur áldása kísérje útján. V.

BELÉLET.

Lelkészelölés. A *sajórédei* ág. h. ev. egyházközség május 27-án megtartott népes lelkészelölő közgyűlésében a pályázók közül a lelkészi állásra jelölte: *Szalontai* Oszkár tótpel-sőczy, *Mikulás* Jenő zólyomi, *Reken* János nagy-ócsai és *Hajdu* Gyula nyiregyházi segédlelkészeket. A jelöltek a próbaszónoklat megtartására valamennyien fel lettek már kérve s a választás is rövid időn belül meg lesz ejtve.

Lelkészwálasztás. *Rimabányán* j. hó 4-ikén tartatott meg a lelkészwálasztás Gyürky Pál főesperes és Medveczky Sándor egyházm. felügyelő elnökle mellett, meg alkalommal *Palkovics* Pál alsósziklasi 74 szavazattal, *Bartho* András giráltyi lelkészre esett 73 szavazat ellenében, — tehát egy szavazattöbbséggel — választatott meg. — A nagy küzdelem oka az volt, hogy mindkét testvér rimabányai születésű.

Évzáró. A *bányai* ág. hitv. ev. egyházker. *aszódi* leánynevelő intézetének 1916. évi június hó 9-én délelőtt 9 órakor tartotta évzáró ünnepségét igen szép program keretében. Az osztályvizsgálatokat jun. 7-én a rendes tanítási időn belül tartották meg a leánynevelőintézet ügyeit vezető bizottság által kiküldött vizsgabiztosok jelenlétében. Jun. 8-án reggel 8 órakor hálaadó istentisztelet volt. Jun. 9-én a növendékek rajzai és kézimunkáinak igen szép kiállításában gyönyörködhettek azok, akik az intézetet felkereshették.

Árvaházi ünnepély. A modori ev. egyházközség árvaháza j. hó 21-én és 22-én ünnepi istentisztelettel egybekötött közgyűlést tart, melyre az árvaház tagjait és az érdeklődőket ezennel tisztelettel meghívja. Az ünnepély sorrendje: Jun. 21-én d. u. 3 órakor az árvaház nagytermében közgyűlés. Jun. 22-én d. e. 9 órakor a tót evang. templomban ünnepi istentisztelet. Jelentkezni kell a modori ev. ll. tót egyház lelkészi hivatalánál.

Orgona-avatás. A vámosi (Zólyom m.) ev. egyház áldozatkész hívei buzgó lelkészüik: Moczkovics Ernő gondoskodásával a nehéz idők dacára előteremtették azt az összeget, amelyen egy új orgonát szerezhettek, mert a régi már felmondta a szolgálatot. A kis gyülekezet közel 2000 koronát áldozott az új orgonára, melyet jun. hó 4-én a főesperes megbízásából Kovács Dániel felsőszabadi-i lelkész avatott fel.

Tót nyelvű olvasókönyvek. Magyarhoni ev. egyházunk tót nyelvű gyűjteményeinek elemi iskolái hosszabb ideje nem bírtak tót olvasó könyvekkel, mert a létezőket, mint az állami követelményeknek meg nem felelőket, kitiltotta a vkminiszter. A *bácsi* egyházmegye gondoskodott arról, hogy ezen iskoláink az egyházi és állami követelményeknek megfelelő tót olvasó könyvekkel legyenek ellátva. Íratott két olvasó könyvet: egyet a III. és IV. oszt. — másikat az V. VI. o. részére. Ezen olv. könyveket úgy az egyetemes tanügyi bizottság, mint most a vk. 39,029,916 sz. a engedélyezte. Megrendelhetők: a *bácsi* ev. egyházmegye Pénztáránál Óverbászton. Az első ára 1 kor. a másodiké 2 kor. Ugy az egyházi mint az állami bírálók egyezően kiemelték azok egyházas irányát.

A budapesti deákteri ág. hitv. ev. testvéregyházak képviselőtestülete május hó 22-én tartott ülésében legfelsőbb kitüntetésük alkalmából melegen üdvözölte Elischer Viktort és dr. Moravcsik Ernő Emilt; dr. Haberern J. Pál l. felügyelő helyettesítésére — aki egy hadikórház vezetésére Maibachba vezényeltetett — Vécséi Leó iskolai ll. felügyelőt kérte fel; tudomásul vette a püspöki leiratot a harangok beszolgáltatásának elrendelése tárgyában és hogy a közigazgatási bíróság is kötelezte a testvéregyházakat az 1130 K. hadiadó megfizetésére. A törvény tiltó rendelkezése folytán nem adhatott helyt a Luther-társaság ama kérelmének, hogy az elemi iskolai épület belsejében könyvtárútló felkötésére rendezhessen be; az orgonista helyettesítésének kérdésében a lelkészi kart kérte fel javaslatlételre; tudomásul vette a múlt évi zárzá-

madásokat és elfogadta a f. évi költségvetés-tervezetet: a tanári kar tagjai kivételével a testvér-egyházak összes tisztviselőinek ugyanily összegű drágasági pótlékot szavazott meg, mint amilyenben a magyar egyház részesítette tisztviselőit (a tanári kar tagjai az államtól kaptak 20%-os drágasági pótlékot); tudomásul vette, hogy Blumenau Alfréd új közgondnok ur a testvér-egyházak és az utóbbi által kezelt alapra vagyónát átvette. — Az iskolai bizottság jelentéséből örvendetesen vette tudomásul a képviselőtestület azt a lelkes buzgólkodást, amelyet vezetőik irányítása mellett a tanulóifjúság a jótékonyság szolgálatában fejt ki; elfogadta az iskolai évbejezése tárgyában előterjesztett javaslatot, amely szerint a főgimnáziumban május 31-én, az elemi és polgári iskolában pedig június 3-án fejezték be a tanítást, végül a női felső kereskedelmi iskola ügyének függőben tartása mellett foglalt állást a képviselőtestület. — Több kisebb fontosságú ügy elintézése után a képviselőtestület elfogadta az évijelentés-tervezetet.

Lelkészi értekezlet. Május 30-án tartotta meg a pápai ev. gyülekezet tanácsstermében ez évi tavaszi értekezletét dr. *Mohácsy* Lajos marcalgergyei lelkész elnökle mellett a Somlóvidéki Lelkészegyesület. A közös bünbánat után, melyen *Nagy* Kálmán gecei lelkész Urvaesorát szolgáltattott ki a lelkésztestvéreknek a templomban, az Egyesület megkezdte tanácskozásait. Dr. *Mohácsy* elnök megnyitóbeszéde keretében megkapó vonásokkal eseteli a háboru tanulságait, amelyek eddig ismeretlen feladatok elé állítanak minket. Az elnöki megnyitónak különösen értékes része volt az, amelyben alapos történeti tudással mutatott rá arra, hogy az a szeretet, vonzódás, melyet az északi frontról hazatérő katonáink a *lengyel* legio vitéz, bátor harcossai s a lengyel falvak népe iránt éreznek s hoznak magukkal, tulajdonképen csak megújulása egy évezredes érzelmenek, mely a két, nyelvében különböző, de jellemében, nemzeti karakterben oly rokon nemzet fiaiban kezdettől fogva élt. Mint nemzet a magyar és a lengyel egyszerre tűnik föl a történelem színpadán. Egy időben alakul királlyá, egyidőben, ugyanazon forrásból ismeri meg a keresztyénséget (Adalbert prágai érsek), egy időben ismeri meg a reformációt. *Lengyelország* az ő fénykorát — a magyar királyok fejedelmeknek jogára alatt éli — *Nagy* Lajos, *Báthory* István — királlyá alatt. Gyakran vérezett együtt a két nemzet, sirt együtt a szabadság sirba szállásán. Most újra együtt véreznek, felujtják az évszázados, évezredes kötelékeket, újra megszeretik egymást. Tartsuk meg, ápoljuk

hívünk szívében azt a csatamezőkön fogant testvéri szeretetet, amelyet katonáink a harctérről hoznak: az egyetlen szláv nemzet, a lengyel iránt. Megnyitó beszéde során szeretettel emlékezik meg az Egyesület kiváló tagjának *Gyurátz* püspöknek újabb kitüntetéséről, mely őt érte a Vörös Kereszt szolgálatában, üdvözli *Baldauf* püspök titkár egyl. tagot, kit szintén kitüntetés ért a Vörös Kereszt szolgálatáért, *Kiss* Lajos nagy-alásanyi lelkész mint az egyesület nesztorát — aranylakodalma alkalmából; üdvözli az egyházmegye új felügyelőjét dr. *Kluge* Endrét, esperesét, *Takács* Eleket. Majd a megilletődés hangján szól *Kiss* Jánosnak a dunántúli gyámintézet elnökének haláláról. Dégül arra hívja fel az értekezletet, hogy ez mai üléséből intézzen sürgős kérelmet az egyházkerülethez oly értelemben, hogy ez az 1848. XX. t. c. alapján nyomtatékosan kérjen mielőbbi nagyobb szerű subsidiumot az evang. lelkészek türethetetlen helyzetének szanálására. Az értekezlet élénk tetszéssel fogadta a megnyitót s egyhangulag hozzájárult az elnök indítványához. Mielőtt tovább haladtak volna az értakezlet rendjén, a nagyszámban megjelent lelkésztestvérek nevében *Takács* esperes üdvözölte dr. *Mohácsy* elnököt, aki azzal, hogy önképzése által a doktori címet érdemelte ki, — az egész ev. lelkészi karra fényt árasztott. Ezután *Bátsi* József ajkai lelkész olvassa fel munkáját, mely 1. püspöki kérdőpontról: „A háboru tanulságai és az ezek által a társadalom és az egyház elé állított feladatok”-ról szól. *Bátsi* testvér a tagok általános érdeklődése mellett mutatott rá a háboru tanulságaira: az erkölcs, vallás a család és társadalom szempontjából vizsgálván a helyzetet s helyesen mutatott rá ama feladatokra, amelyek elé az új viszonyok állítanak bennünket. Majd *Baldauf* G. püspöki titkár tartott szabad előadást eme kérdésről: „A lelkészképzés. Óhajtanó-e a gyakorlati életre való minél alaposabb előkészítése céljából a theol. akad. hallgatók számára a IV. tanfolyam bevégezése után lelkészi szeminárium szervezése egy évi tanfolyammal. Hol lenne ez felállítandó?” *Baldauf* eme püspöki kérdőpontra úgy felel meg, hogy reá mutat a mai lelkészképzés egyoldalúságára, fogyatkozásaira, a mely megelégszik a konpendiumszerű tudással s a lelkészjelöltet hiányos fegyverzetű bocsátja neki az életnek, a mely viszont ma a legmagasabb fokra esigázott kívánalmakkal lép fel a lelkészekkel szemben. *Baldauf* előadását irásba foglalva az egyházker. Lelkészegyesület elé viszi. Még több munka is felolvasásra várt, de mert bevett szokása az értekezletnek, hogy egyes gyakorlati, belmissziói kérdéseket — a szerint a mint ezeket maga az

élet felveti — tesz mindég bizalmas megbeszélés tárgyává, ezen munkák részben az őszi értekezlet elé, részben az egyházmegyei lelkesítő értekezlet elé utaltattak. Az indítványok során Takács B. esperes tett előterjesztést arra nézve, hogy az értekezlet kérje fel az egyházkerületet: rendelje el a soproni theol. akadémián a magyar alkotmány és jogtörténet. közjog és közgazg. jognak mellék tantárgyként előadását. Az értekezlet egyhangulag hozzájárult emez indítványhoz, majd az elnök buzgó imájával véget ért.

Geduly püspök Eperjesen. A theol. szak- és papvizsgálatokra, a Theol. Otthon jubileumára s a főgimn. maturára érkezett f. hó 4-én Nyíregyházáról több napra Eperjesre. Az állomáson Faragó József kir. tanácsos, polgármester és Dr. Szlávik M. felügyelőtanár fogadta. Ez alkalommal is a tiszteletére a benlakó theologusok által szépen feldiszitett Otthonba szállott. A szakvizsgálaton megjelent 10, a lelkészvizsgálaton 9 theológus; előbbiekből 2, u. m. Danielisz Róbert s Miseska Bernát, utóbbiakból ugyancsak 2 ifju, u. m. Komolcszky Ferenc és Szírotka Gusztáv jelesen állotta meg a vizsgálatot. A püspök eperjesi tartózkodásának fénypontját a Theol. Otthon 10 éves fennállása évfordulójának igazán lélekemelő szép lefolyású ünneplése képezte, a melyen Mayer Endre theol. dékán megnyitója és Szírotka Gusztáv theol. mély érzésű imája után ünnepi beszédet mondott Dr. Szlávik M. mint felügyelőtanár, az ifjuság részéről Galgon J. Á., s áldó imát a püspök. Azt megelőzőleg a kollegiumi igazg. választmány es tanári kar képviselőjében Bánó Árpád felügyelő s a sárosmegyei esperesség élén Tahy Emil tb. felügyelő üdvözölte. Az ünnepélyen a különböző hatóságok fejei, s a főispán, alispán, Eperjes sz. kir. város polgármestere s a sárosmegyei papság is megjelentek. Érdekes, hogy azon Dr. Schmidt Gyula koll. felügyelő is megjelent, ki 10 év előtt gyönyörű üdvözlő beszéd kíséretében fogadta az intézetet megáldó Zelenka püspököt. A beszédeken kívül a theol. ifjuság Weisz József vezetése mellett gyönyörű karéneket adott elő, míg Csengey Gusztáv veterán költőnk „Ősi ház otthona“ c. remek alkalmi ódáját Kopesó János szavalta el igen hatásosan. A Luther évekkel kezdtük s a Hymnusszal befejeztük a szép ünnepélyt. Az ünnepélyt a szomszédos konviktusi épületben a koll. igazgatósági választm. tagokkal és tanárokkal, nem különben a sárosi papokkal, közebed zárta be, amelyen a püspök és dr. Schmidt mint az „Otthon“ létesítésének egyik főfaktora volt a mélyebb érdeklődés tár-

gya. A hó 7. és 8-án a kolleg. főgimn. érettségi vizsgálaton személyesen elnökölt a püspök, a melyen 11 r. és 7 hadi érettségit tevő ifju jelent meg. Kormányképviselő volt Dr. Szelényi Ödön pozsonyi theol. akad. tanár. Az egyet. ev. theol. fakultás tárgyában a theol. és jogi tanárokkal szűkebb értekezletet is tartott, a melyen érdekes eszmeesere fejlődött ki az egyes felszólalások kíséretében. A püspök e hó 8-án az esti vonattal utazott el székhelyére Nyíregyházára. Még megemlítjük, hogy az Otthon jubileumára távirati üdvözlöt küldött Dr. Meskó László, Dr. Horváth Ödön, a pozsonyi theol. akadémia és otthona, Korbély Géza, Simkovics János és Bortnyik György esperes, Egyed Aladár, Duszik Lajos lelkész s Lehozky Egyed tanár, — míg átiratban üdvözölte Bohus Pál esperes, Kiss István és Kálmán s Farkas József lelkész.

A pesti ev. magyar egyház május 20-án tartott rendkívüli közgyűlése, melyet Kaczián János elnöklő lelkész buzgó imája vezetett be, az érdeklődők esekély száma dacára is érdemes munkát végzett. Dr. Mágócsy-Dietz Sándor felügyelő megnyitó szavai után a közgyűlés üdvözölte két buzgó egyháztanácsosát, Elischer Viktor és dr. Moravcsik Ernő Emil urakat abból az alkalomból, hogy őket a király öfelsége a Lipót-renddel tüntette ki. Ezután az egyházközség új szabályrendelete került tárgyalás alá, majd az egyházfiak szolgálati szabályzatát fogadta el a közgyűlés addig is, míg az egyházközségi élet által megkívánt szolgálattevőkre vonatkozólag részletes szabályzatot állapíthat meg. Az egyház nőtagjainak az egyházi életbe való alkotmányos bevonása tárgyában beadott indítványt a közgyűlés hivatalos uton a zsinathoz terjesztette fel. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Vallásos estély. A tótpelsőczi ev. egyházközség 1916 évi május hó 21-én a helybeli áll. el. népiskola egyházas gondoihozásu tantesületének támogatásával a jub. szeretetház alapja javára szeretetadományokkal egybekötött vallásos estélyt rendezett. A program pontjai a következők voltak: 1. „Hrad prepeuny jest Pán Buh nás“ — énekelte a közönség. 2. „Templomban“ költemény Sántha Károlytól, előadja Jagugy Aranka Berta el. iskolai növendék. 3. „Dojna a dobroci nnost“ felolvasás, tartotta Szelényi János ev. lelkész. 4. Egyházi ének (Spevník 541 sz.) énekelte a közönség. 5. „Muszka étvágy“ költemény Csengey Gusztávtól, előadta Sztrhárszkyne Valter Otti áll. el. iskolai tanítónő. 7. Isten dicsődicsősége“ Beethoven Lajostól, énekelte Misztarikne Moravcsik Józsa áll. el. iskolai tanítónő.

Kvopka István áll. el. isk. igazgató hatalmas orgona kíséretével. 7. „Modliba“ költemény (Lévay József: Ima c. költeménye (Bothár Lajos tótpelsőzei kántor fordításában) előadta Ratkóvszky Gusztáv áll. el. isk. növendék. 8. Egyházi ének, énekelte a közönség. Az estély ugy erkölesileg, mint anyagilag szépen sikerült. A befolyt szeretetadományokat 10674 koronában az illetékes helyre juttatta az egyházközség. A jub. szeretetház alapja javára a házankénti gyűjtéssel együtt 539.28 kor. küldetett be.

Pályázatok és hirdetések.

Értesítés a győri evang. Szeretetház leányinternátusáról. A győri evang. egyházközség tudatában az evang. nevelés fontosságának internátust rendezett be azon vidéki tanuló leányok számára, akik a helybeli iskolák valamelyikében akarják folytatni tanulmányaikat, vagy a kenyérkereső pályára készülnek. A leányinternátus lakói a Szeretetház igazgatójának és egy diakonissza nővér felügyelete és gondos nevelése alatt állanak. Hozzájuk bizalommal fordulhatnak minden ügyükben. Szeretetházukban az istenfélelem és komoly munka által áthatott szellem uralkodik. Őszinte vallásosság, egymás szeretete, tisztaság, szorgalom és rendszeretett által kell a növendékeknek is beleilleszkedni abba a esalá dias hangulatba, a mely a serdülő leányoknak idegenben olyan jóleső és szükséges, a szülőkre pedig oly megnyugtató.

A teljes ellátási díj havi 75 korona, mely havonként előre fizetendő az egyházközség pénztárába. (A drágaságra való tekintetből az igazgatóság felemelheti az ellátási díjat.) A teljes ellátásban bennfoglaltatik: a reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna és vacsora, az évszakoknak megfelelő tápláló eledelből, továbbá a mosás, fűtés, világítás és kiszolgálás — kivéve a cipőtisztítást, amit a növendékek maguk teljesítenek. Beiratási díjui és szerek használatáért 15 kor. esetleges zongorahasználatért havi 1 kor. fizetendő. Zongoratanítási díj csoportos tanulás mellett óránként 1 korona. — Betegség esetén az orvosnak külön kell fizetni. A bennlakók rendelkezésére áll két nagy hálóterem, nappali dolgozó szoba, ebédlő, fürdő és mosdó szoba, zongoraterem, játszótér és kert.

Az internátus növendékei a következő iskolákat látogatgatják: 1. Evangélikus osztott elemi iskola. Tandij nines. 2. Állami polgári leányiskola. Tandij 20 korona, mely szegény, szorgalmas, jómagaviseletű tanulóknak elengedtetik. 3. Állami felsőbb leányiskola. Tandij 80 kor. Szegény, jómagaviseletű és szorgalmas tanulóknak az intézet igazgatójához intézett folyamodásra elengedik a tandíjat. 4. Egy éves női kereskedelmi szaktanfolyam, a polgári leányiskolával kapcsolatban. Akik a polgári leányiskola, vagy

felsőbb leányiskola 4 osztályát végezték, — a könyvvezetői, pénztárnoki, levelezői és gépirői állásokra képezhetik ki magukat. — Tandij 120 korona, felvételért bélyegtelen folyamodást kell a szülőnek az igazgatósághoz beadni. 5. Három évfolyamu felső kereskedelmi iskola. Felvehető, akik a polgári vagy felsőbb leányiskola 4-ik osztályát elvégezték. Tandij 160 kor. Szegények tandíjelengedésben részesülhetnek. Kereskedelmi, takarékpénztári, adóhivatali és gyári tisztviselői pályára képesít. — *Mint a jövő iskolája, kiváltképpen ajánlható.* 6. Női kézimunka tanfolyam, a polg. leányiskolával kapcsolatban. A növendékek két évfolyam alatt a fehérnemű, felsőruha varrást és finom kézimunkák készítését ugy elsajátíthatják, hogy tisztességes megélhetést biztosíthatnak maguknak. Tandij 2 korona. Mindezen iskolák nagy látogatottsága miatt szükséges, hogy azon szülők, kik leányaikat ide akarják adni, őket az illető iskola igazgatóságánál június 30-ig előjegyeztessék, mert különben kétséges a felvételük. A felvételhez az iskolai bizonyítvány, születési és oltási bizonyítvány szükséges. A Szeretetház internátusába leendő felvétel végett július 30-ig kell jelentkezni. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az illető iskola igazgatósága.

Az ev. Szeretetház igazgatósága.

Vizsgai jutalmkönyvek.

Képes újtestamentom, olvasó professáns imakönyvek, vallásos iratok, fali mondások, olvasó ifjusági iratok, Fil-léres könyvtár, Vasárnapi könyvtár stb. állandóan raktáron vannak. 2, 4, 10 koronás csoportok összeállíthatók, csak azt kérem közölni, hány példány ajándékkönyv legyen. Iskolai végbizonyítvány, nyomtatványok állandóan raktáron vannak.

Kapható:

Kóka Lajos

könyvkereskedése

Budapest, Kamermayer-Károly-u. 1.

Legcélszerűbb az összeget postautalványon vagy levélhez mellékelve bélyegekből beküldeni. Portóra 20 fillért kérek.

Most jelent meg!

KÉZI AGENDA

Templomi és halotti imák, szeriartási beszédekkel.

Lelkészi használatra.

Irta GYURÁTZ FERENC

pápai evang. lelkész és dunántúli evang. püspök.

Harmadik kiadás.

— Ára füzve 7 K., vászonkötésben 10 kor. —

Kapható **His Tivadar** könyv és papírkereskedésében **Pápa** Főutca 21.

NOVOTNY ANTAL FIA

harangöntőde és
vasharanglábgyár

**Temesvár, Gyár-
város.**

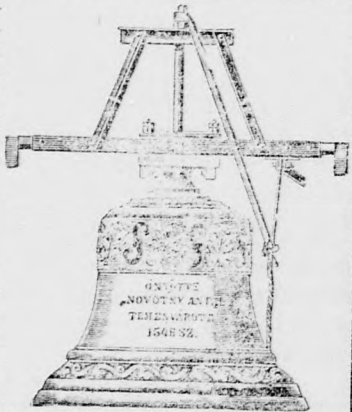
Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoporthoz előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. — Különösen ajánlja saját találmányu

**új modoru áflyukasz-
foff harangjait,**

melyek felső részükön a hegedőhöz hasonló 8 aialu nyílásokkal vannak ellátva 8 ezért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hangok, mint a régi modorok. Ily szerkezetű 327

kgos harang hangban egyenlő 461 kgos régi modoru haranggal. Ajánl továbbá forgatható vertvas koronákat, régi harangok ilyenekkel való újra szerelését és vertvas haranglábakat

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak — Az 1896. orsz kiállításon millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

Lelkész és vallástanár, tanár és tanító urak rendeljék meg és terjesszék a hívek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, családi és ifjusági havi folyóiratot.

Szerkeszti:

MEGUERCSY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresztyén családnak és minden keresztyén ifjúnak el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nemzet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és mufatusz. ingyen küld a kiadóhiv.

Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urvacso-ra-kelyhek, keresztelő kannák, oltári gyertyatartók, borkancsók. — Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műorás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákospalotán Budapest mellett.